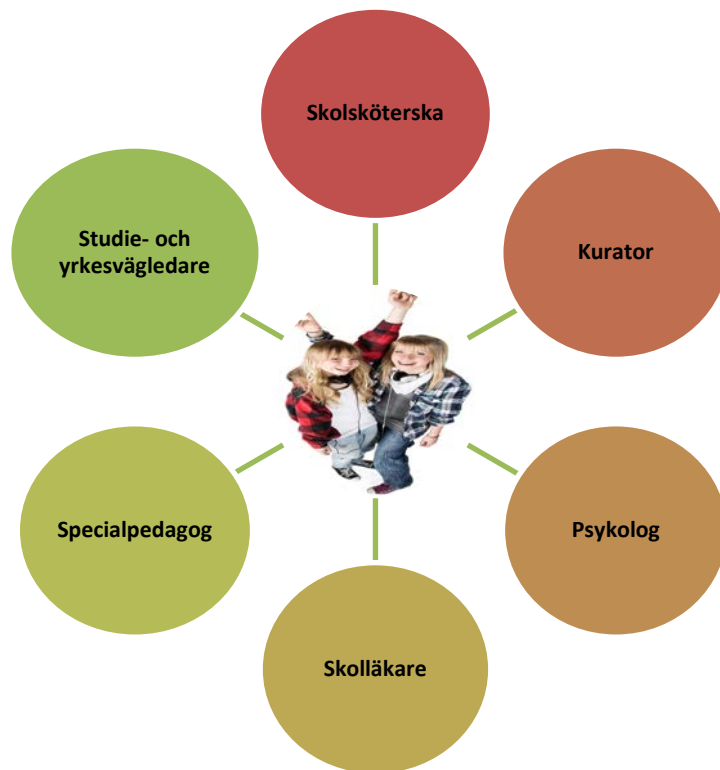

Piteå kommun

ELEVHÄLSOPLAN

MED RIKTLINJER FÖR SKOLANS ELEVHÄLSA OCH
FÖRSKOLANS BARNHÄLSA
UPPDRAG OCH MÅL

Innehåll

Elevhälsoplanens uppbyggnad	3
Del 1 Piteå kommuns Elevhälsoplan.....	3
Syfte med verksamheten.....	3
Dokument som styr elevhälsans arbete:	3
Elevhälsans mål och uppdrag	5
Elevhälsans systematiska kvalitetsarbete	6
Elevhälsans kompetenser	6
Barnhälsans kompetenser	7
Organisation	7
Del 2 A Förskolans barnhälsoorganisation	7
Förskolans uppdrag	7
Hälsans analysblomma	9
Rutiner för nyanlända barn i förskolan.....	10
Del 2 B Grundskolans elevhälsoorganisation	10
Målbeskrivning grundskolans elevhälsoarbete.....	10
Kompetenser inom grundskolans elevhälsa	11
Logoped.....	11
Skolsköterska och skolläkare	11
Skolkurator grundskola	12
Skolpsykolog grundskola	12
Samspelsteam grundskola	12
Famijens hus.....	13
Ett elevärendes gång.....	13
Elevhälsans kartläggning.....	13
Elevhälsans kartläggning.....	13
Mål som är gemensamma för alla grundskolor	14
Del 2 C Gymnasieskolans elevhälsoorganisation.....	15
Målbeskrivning Strömbäckaskolan elevhälsoarbete	15
1. Att definiera det förebyggande och främjande arbetet	16
2. Att hitta en bra balans mellan förebyggande, främjande respektive åtgärdande elevhälsoarbete.	17

3. Att skapa samsyn och tydliggöra roller i elevhälsoteamen.	17
4. Att ge förslag till övergripande mål som kan ingå i det systematiska kvalitetsarbetet och som därmed kan ligga till grund för en uppföljning av elevhälsoarbetet.	17
5. Att upprätta gemensamma rutiner så långt det är möjligt.	17
Ett elevärendes gång.....	17
Rutiner för nyanlända elever i gymnasieskolan	18
Mål som är gemensamma för alla skolenheter på gymnasieskolan:	18
Mål som gäller den egna skolenheten/förskolan:	Fel! Bokmärket är inte definierat.

Elevhälsoplanens uppbyggnad

Piteå kommuns Elevhälsoplan är uppbyggd i två delar.

Del 1 är en övergripande nivå som beskriver syfte, uppdrag och organisation som är gemensam för alla kommunala förskolor/skolor i kommunen.

Del 2 beskriver det som är gemensamt för förskolan, grundskolan och gymnasieskolan var för sig.

Del I Piteå kommuns Elevhälsoplan

Syfte med verksamheten

Elevhälsa är en verksamhet i skolan som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. I skollagen 2010:800, 2 kap. 25 § står följande: "För eleverna i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utbildning mot utbildningens mål ska stödjas". Barnhälsa är en verksamhet i förskolan som bidrar till barnens utveckling och lärande. I skollagen kap 8:9 § är det tydligt skrivet att barn ska få särskilt stöd som deras speciella behov kräver.

Dokument som styr elevhälsans arbete:

- Skollag 2010:800
- Läroplan Lgy11 och Lgr11
- Läroplan Lpfö 2018
- Socialstyrelsens och Skolverkets "vägledning för elevhälsan (2014)
- Socialstyrelsens allmänna föreskrifter för skolhälsovården
- Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)
- FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen 1989)

Rektor har det yttersta ansvaret för att barn och elever i behov av särskilt stöd uppmärksammas och får det stöd som krävs, men delar också detta ansvar med alla som arbetar i förskola/skola. Elevhälsan ska ta fram och konkretisera stöd för rektorerna så att vi uppnår den gemensamma målsättningen att alla elever ska nå målen. Elevhälsan ska också vara ett tillgängligt och konkret stöd för enskilda elever och ska aktivt identifiera elever som av olika anledningar behöver särskilt stöd. Elevhälsa handlar om att främja hälsa (fysisk, psykisk och social) hos alla barn/elever mellan 6-19 år, med fokus på dem som är i behov av stöd och hjälp för sitt lärande.

I förskolan har vi en barnhälsa för barn i åldrarna 1-5 år med fokus på dem som behöver stöd och hjälp för att nå så långt som möjligt i sin utveckling. Barnhälsan stöttar och undanröjer hinder så att varje enskilt barn kommer så långt som möjligt i sin utveckling.

Alla barn och elever behöver någon gång stöd för sin utveckling och sitt lärande. Stödbehoven kan vara tillfälliga och övergående. Andra individer behöver särskilt stöd under en stor del av sin förskoletid och-eller skoltid.

Barn och elever i svårigheter behöver dessutom särskilt stöd för sitt lärande. Detta stöd ska i största möjliga utsträckning ske inom den klass eller grupp som de tillhör, då barnen och eleverna oftast gynnas av att få vara kvar i den grupp som de naturligt tillhör.

Många av eleverna på språkinträdning är ensamkommande ungdomar och en stor andel har erfarenheter som påverkar deras psykiska hälsa. Det finns tydliga samband mellan skolprestation och ungdomars psykiska hälsa. Elevhälsan behöver därför användas som en strategisk resurs. Eleverna vid språkinträdning är en elevgrupp som kan ha stora behov av elevhälsa. Vid skolor där det finns en samverkan mellan elevhälsans kompetenser och övrig skolpersonal kan elevhälsan stödja eleverna i större utsträckning mot målen för utbildningen. Exempel på detta är när elevhälsans aggregerade kunskaper från hälsobesöken ger underlag för planering av hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande insatser för elevgruppen nyanlända.

De yngre barnen integreras direkt i respektive verksamhet och förskolan/skolan arbetar medvetet med det enskilda barnet utifrån dennes behov.

Skolan ska aktivt anpassa verksamheten så att alla elever får möjlighet att känna gemenskap, delaktighet och meningsfullhet i skolan, och så att ingen exkluderas ur det gemensamma och gemenskapsskapande. Det är skolan som ska anpassa sig till den enskilda eleven, inte tvärtom. Utgångspunkten är heterogeniteten – inte homogeniteten. Enligt den principen är skillnader mellan elever en resurs och inte ett problem.

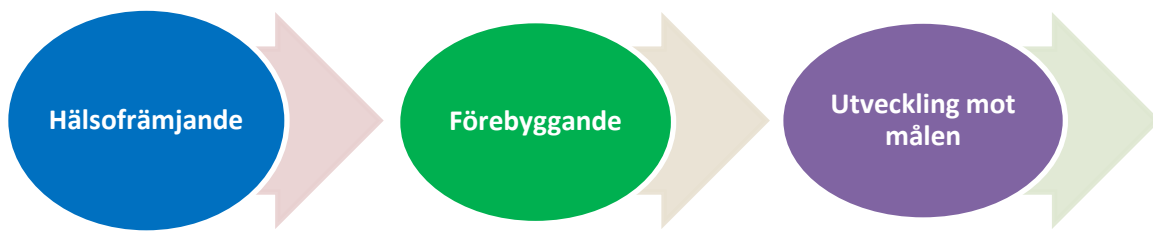
Elevhälsans medarbetare kan utifrån sina skilda kompetenser vara ett stöd för rektorer och lärare att bättre se och förstå det enskilda barnets behov så att hinder för lärande och utveckling undanröjs.

”Alla barn har samma grundläggande behov. Men en del barn behöver särskilt stöd för att få sina behov tillgodosedda”

Lars H Gustavsson

Elevhälsans mål och uppdrag

Elevhälsan ska arbeta med utgångspunkt från uppdraget i skollagen. Rektorn använder elevhälsan i verksamheten på det sätt som framgår av lagen.

I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som t.ex. arbetet mot kränkande behandling och undervisningen om tobak, alkohol och andra droger och övrig livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex och samlevnadsundervisning. Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor.

Elevhälsan ska vara ett stöd för rektor när det gäller att verka för att alla elever ska nå målen. Det innebär att fokus måste ligga på de elever som har särskilda behov av stöd och hjälp för sitt lärande.

Barnhälsan ska vara ett stöd för rektor, personal och vårdnadshavare. Fokus ligger på de barn som har särskilda behov av stöd och hjälp.

Förutom det som står i skollagens 2 kap 25 § enligt ovan regleras också i 2 kap 26-28 följande:

- Elevhälsans arbete ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande.
- Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.
- Tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator.
- Tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.
- Hälsobesök i grundskolan minst tre, gymnasiet och gymnasiesärskolan minst ett besök.
- Erbjudas undersökning av syn och hörsel och andra begränsade hälsokontroller.

Elevhälsan ska bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa.

(Prop. 2009/10; 165 s. 656)

Elevhälsans systematiska kvalitetsarbete

Elevhälsan ska i samarbete med skolans personal bidra till ett helhetstänk med insatser på organisation-, grupp- och individnivå genom att:

- Skapa miljöer som främjar lärande, utveckling och hälsa.
- Förebygga och tidigt upptäcka skolrelaterade problem.
- Undanröja hinder för varje barn/elevs lärande och utveckling.
- Uppmärksamma och utreda orsaker till ohälsa eller inlärningssvårigheter.
- Främja en hälsosam livsstil.
- Förhållningssättet genomsyras av dialog, delaktighet och jämlikhet i mötet med alla barn och elever.

Elevhälsans kompetenser

Elevhälsan består av flera yrkesgrupper som bidrar med olika kompetenser.

Den **specialpedagogiska** kompetensen omfattar kunskaper om barns och ungdomars lärande. Den tillför även särskilda kunskaper när det gäller att identifiera, analysera och delta i arbetet med att undanröja hinder och orsaker till svårigheter i undervisnings- och lärandemiljöer samt genomföra pedagogiska utredningar och analysera elevers svårigheter på organisations-, grupp och individnivå.

Skolkuratoren står för den **psykosociala** kompetensen. Kurator är socionom vilket innebär kunskaper i beteende- och samhällsvetenskap, såsom socialt förändringsarbete, juridik, och psykosocialt behandlingsarbete. Kurator har kunskaper om barn och ungdomars utveckling och deras situation i samhället. Kurators kompetens utgör grunden för att i skolan kunna företräda eleven och elevens perspektiv i sociala och psykosociala frågor. Syftet är att främja elevernas sociala och emotionella utveckling samt ge förutsättningar för lärande. I detta arbete ingår att skapa möjlighet till förändring och utveckling utifrån en helhetssyn.

För den **medicinska** kompetensen ansvarar skolsköterska och skolläkare. Deras arbete riktar in sig på barns- och ungdomars utveckling med fokus på hälsofrämjande arbete.

Skolsköterskan har kompetens att utifrån en helhetssyn på barns och ungdomars fysiska, psykiska och sociala behov kunna hjälpa individer, familjer och grupper att förebygga och identifiera ohälsa.

Den **psykologiska** kompetensen omfattar bland annat kunskap om barns och ungdomars utveckling och förutsättningar för inlärning, neuropsykologi och förändringsprocesser. Den omfattar också kunskap om livskriser och deras samband med tidigare livserfarenheter och kunskap om kommunikation och samspel mellan människor på grupp- och organisationsnivå.

Barnhälsans kompetenser

Den *specialpedagogiska* kompetensen omfattar kunskaper om barns lärande. Den tillför även särskilda kunskaper när det gäller att identifiera, analysera och delta i arbetet med att undanröja hinder och orsaker till svårigheter i undervisnings- och lärandemiljöer samt genomföra pedagogiska kartläggningar och handlingsplaner samt analysera barns svårigheter på organisations-, grupp och individnivå.

För den **medicinska** kompetensen ansvarar Barnvårdscentralerna.

Förskolans personal har tillgång till elevhälsans centrala kompetenser i form av **psykolog och logoped** för handledning och konsultation.

Organisation

Grundskolan och gymnasieskolan har två olika organisationer för elevhälsa. Studie- och yrkesvägledare ingår inte i elevhälsan enligt skollagen. Piteå kommun har valt att organisera sin verksamhet så att studie- och yrkesvägledarna ingår som en del i elevhälsan på gymnasiet. Två skolpsykologer är anställda i kommunen. Elevhälsan köper in skolläkartimmar. Förskolan har en barnhälsa som ingår i den ordinarie verksamheten.

På varje enskild förskola/skola har rektor ansvar för att skapa en lokal elevhälsoplan med tydliga mål runt sitt lokala elevhälsoarbete / barnhälsoarbete. Målen ska utvärderas enskilt eller tillsammans med det övriga systematiska kvalitetsarbetet som redan görs på enheten.

Del 2 A Förskolans barnhälsoorganisation

Rektor har ett ledningsansvar för barnhälsan på sina enheter. Specialpedagogiska kompetenser finns anställda inom varje förskoleområde. På varje enhet finns ett barnhälsoarbete som leds av rektor där specialpedagogiska kompetenser ingår. Vid behov efter frågas logoped, psykolog och barnvårdscentral. Barnhälsoarbetet ingår som en naturlig del i förskolans verksamheter då omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet.

Förskolans uppdrag

Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på barn och barnens behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. I samarbete med hemmen ska förskolan främja barnens utveckling till aktiv, kreativa, kompetenta och ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar (Lpfö 2018).

Utbildningen i förskolan ska planeras och genomföras på ett sådant sätt så att den främjar barnens utveckling, hälsa och välbefinnande. (Lpfö 2018).

Arbetslaget ska enligt Läroplanen för förskolan:

Analysera varje barns utveckling och lärande samt utvärdera hur förskolan tillgodoser barnens möjligheter att utvecklas och lära i enlighet med läroplanens mål och intentioner.

Särskilt stöd i förskolan

Förskolan ska särskilt uppmärksamma barn som av olika anledningar behöver mer ledning och stimulans eller särskilt stöd. Alla barn ska få en utbildning som är utformad och anpassad så att de utvecklas så långt som möjligt. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans ska få detta utformat utifrån sina egna behov och förutsättningar. (Lpfö 2018).

Arbetslaget ska enligt Läroplanen för förskolan:

Ge stimulans och särskilt stöd till de barn som befinner sig i svårigheter av olika slag.

Rektors ansvar enligt Läroplanen för förskolan:

Att verksamheten utformas så att barn får det särskilda stöd och den hjälp och de utmaningar de behöver.

Ett barnärendes gång, arbetsprocess för alla barn

Förskollärare ansvarar för processen.

Utbildningen anpassas och utvecklas utifrån alla barns behov och förutsättningar på organisation, grupp och individnivå.

Arbetslaget för fortlöpande dialog och dokumentation kring utbildningen och barnen.

Pedagog för fortlöpande samtal med vårdnadshavare.

Arbetsprocess för barn i behov särskilt stöd.

Förskollärare ansvarar för processen.

Om problem kvarstår:

Rektor kontaktas

Konsultation specialpedagog

Rektor beslutar, i samråd med specialpedagog/förskollärare om pedagogisk kartläggning ska genomföras

Arbetsprocess för barn i behov av särskilt stöd

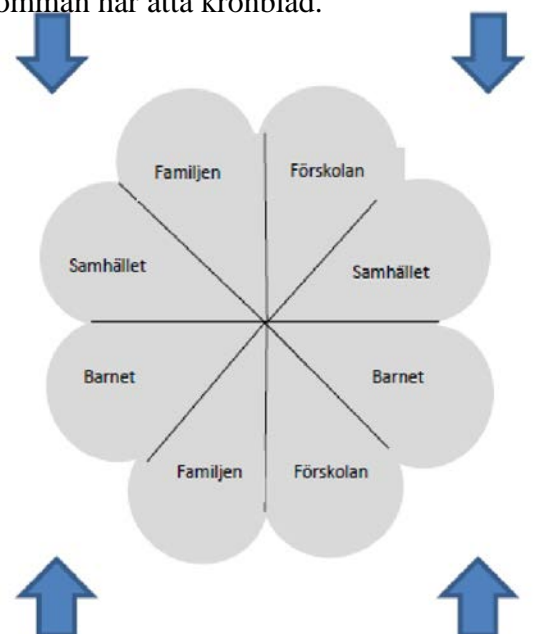
Förskollärare ansvarar för processen, med vårdnadshavarnas medverkan. Pedagogisk kartläggning genomförs. Utifrån kartläggning fattar rektor beslut om handlingsplan ska upprättas. Kontinuerlig uppföljning och utvärdering av genomförda insatser genom pedagogiska dokumentationer och reflekterande samtal i arbetslaget.

Hälsans analysblomma

Enligt dr Lars H Gustavsson är det sällan man kan peka ut en enskild orsak för att ett barn i förskolan får problem. Istället handlar det om en rad olika faktorer inom barnet, och i barnet miljö som tillsammans samspelar för att bli hinder. För att åstadkomma verklig förändring måste förskolan arbeta målmedvetet, grundligt och långsiktigt. En kartläggning av barnets situation är avgörande och måste finnas som bas innan åtgärder sätts in. Annars riskerar man att sätta in resurser i onödan eller åtgärda fel saker, vilket inte ger förväntat resultat. Det är också därför det är viktigt att följa upp och utvärdera alla insatser/åtgärder som görs utifrån det mål man har. Utifrån dessa erfarenheter i förskolan och skolan rekommenderar Lars H Gustavsson en kartläggning i form av en analysblomma. Blomman har åtta kronblad.

De övre faktorerna är de **belastande faktorerna**, de som trycker nedåt. De fyra undre representerar det som trycker uppåt, **de stärkande faktorerna**.

En viktig princip är att det aldrig får sättas in mer genomgripande åtgärder förrän det finns ett tydligt innehåll i alla åtta kronblad. Ofta fylls de belastande faktorerna först men för att komma tillrätta med problemen är det viktigt att även fylla de nedre kronbladen med **bra** innehåll!

Rutiner för nyanlända barn i förskolan.

När man följer länken nedan finner man en sammanställning av de dokument och det material som är framtaget för att underlätta men också skapa likvärdighet i mottagandet av nyanlända barn. Förutom gemensamma rutiner och definitioner finns även en processbeskrivning för nyanlända barn i förskolan.

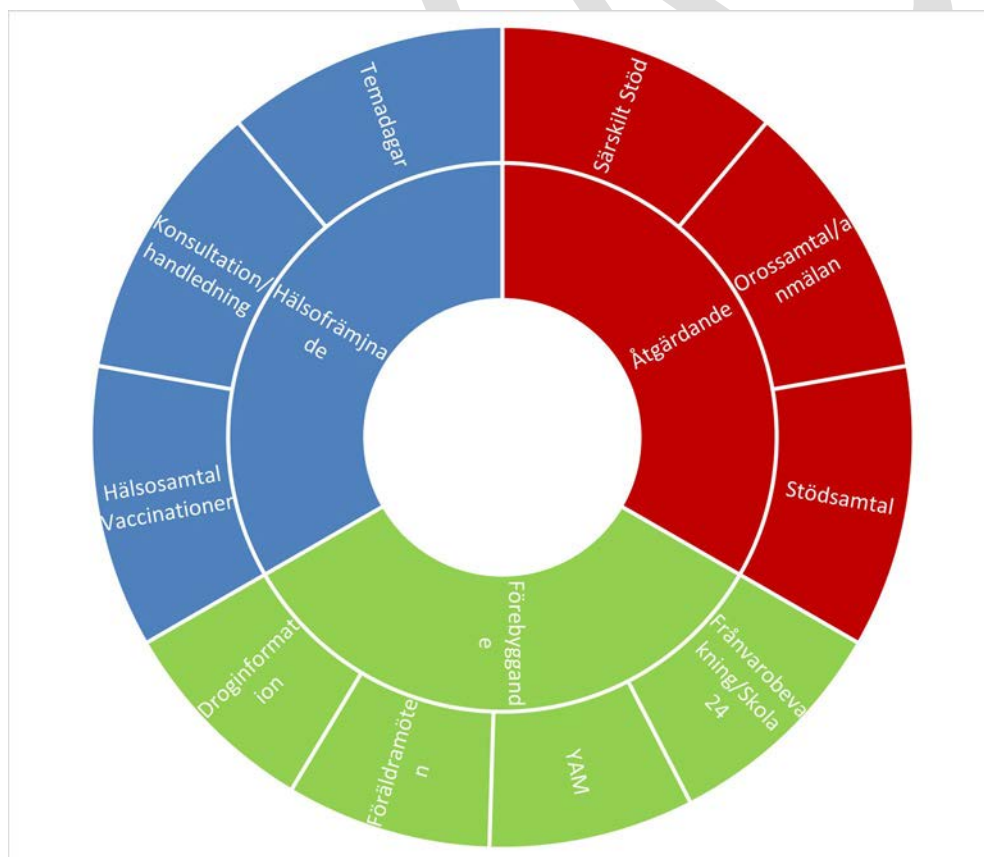
[Rutiner för nyanlända barn i förskolan](#)

Del 2 B Grundskolans elevhälsoorganisation

Rektor har ett ledningsansvar för elevhälsan på den enskilda skolan. Verksamhetschef för elevhälsan inom grundskolan sitter i ledningsgruppen på utbildningsförvaltningen. På varje skolenhet finns ett elevhälsoteam som består av rektor, specialpedagog, skolsköterska och kurator. Även studie- och yrkesvägledare kan i vissa fall ingå som en del i elevhälsoteamet.

<https://www.pitea.se/Invanare/Skola/Grundskola-och-grundsarskola/Hitta-grundskolor/>

Målbeskrivning grundskolans elevhälsoarbete

Att definiera det förebyggande och främjande arbetet respektive åtgärdande elevhälsoarbetet

Verksamhetschef och rektorer ska verka löpande för att skapa samsyn och balans mellan elevhälsoteamen och yrkesgrupperna. Elevhälsoplanen verkar för att tydliggöra roller och uppdrag mellan olika professioner.

Idag har elevhälsopersonalen bland annat stödsamtal, orossamtal och anmälningar i det åtgärdande arbetet på individnivå. Personalen arbetar också med handledning och konsultation ut mot förskole-skolpersonal och föräldrar. YAM, Youth Aware of Mental health, är ett evidensbaserat program som erbjuds till alla årskurs 8:or. Hälsosamtal i hålls med eleverna i förskoleklass, årskurs 4 och 7 och i gymnasiet årskurs 1. Vi arbetar kontinuerligt för att arbetet ska bli alltmer förebyggande och främjande.

Föräldraskapsstödet som erbjuds till föräldrar i Piteå kommun är både hälsofrämjande och förebyggande. Där har vi ABC- alla barn i centrum 2-12 år, KOMET 7-12 år och Älskade förbannade tonåring 12-19 år.

Föräldramöten, temadagar och andra lokala initiativ som fortlöper ute på skolorna är viktiga skyddsfaktorer i ett hälsofrämjande och förebyggande arbete. De gemensamma målen för elevhälsan ligger som grund för uppföljning av elevhälsoarbetet och ingår i det systematiska kvalitetsarbetet.

Kompetenser inom grundskolans elevhälsa

Logoped

Logopeden i centrala elevhälsan har som uppdrag att utgöra en stödjande funktion till personal i kommunens förskolor, grundskolor och särskola kring barn, elever och situationer där områdena språk och kommunikation utmanar. Detta innebär bland annat konsultationer, handledning, observationer, fortbildning, samt direkta insatser för barn, elever och vårdnadshavare. Arbetet sker i samarbete med lärare, specialpedagoger, speciallärare, förskollärare, skolledare, elevhälsopersonal, fritids- och övrig barnomsorgspersonal, elever, vårdnadshavare och externa vårdinstanser. Målet är att på kort och lång sikt bidra till att skapa goda kommunikativa och språkutvecklande miljöer som främjar hälsa, utveckling och lärande med aktuell evidens som utgångspunkt.

[Logoped grundskola](#)

Skolsköterska och skolläkare

Elevhälsans medicinska insats (EMI) är en egen självständig verksamhetsgren i skolan och i den samlade elevhälsan, utifrån att den delvis styrs av annan lagstiftning. Det medicinska arbetet ska göras av skolsköterska och skolläkare, deras arbete ses i lagen som hälso- och sjukvårds insatser. Tillsynsmyndigheten för EMI är inspektionen för vård och omsorg (IVO). Elevhälsans medicinska (EMI) insatser riktar sig till samtliga elever i förskoleklass,

grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola, samt mottagningsenheten för nyanlända elever. Barn i förskolan har tillgång till psykolog, läkare och sjuksköterska inom primärvårdens barnhälsovård. [Skolsköterska grundskola](#)

Skolkurator grundskola

Skolkurator är socionom vilket innebär kunskaper i beteende- och samhällskunskap, såsom socialt förändringsarbete, psykologi, sociologi, juridik, statsvetenskap och psykosocialt behandlingsarbete. Kurator har kunskaper om barn och ungdomars utveckling och deras situation i samhället. Kurator arbetar utifrån beprövad erfarenhet och evidens med psykosociala insatser. Kurators kompetens utgör grunden för att i skolan kunna företräda eleven och elevens perspektiv i sociala och psyko-sociala frågor, på individ- grupp- och organisationsnivå. Skolkurator har som uppgift att arbeta hälsofrämjande och förebyggande samt främja elevens sociala och emotionella utveckling i syfte att nå skolans kunskapsmål. I detta arbete ingår att undanröja hinder och skapa möjlighet till förändring och utveckling utifrån en helhetssyn. För att kunna stödja elevernas utveckling och arbeta hälso-främjande och förebyggande behöver arbete bedrivas på individ- grupp- och organisationsnivå samtidigt. Insatser på en nivå kan inte ersätta en annan.

[Skolkurator grundskola](#)

Skolpsykolog grundskola

Psykologiska insatser omfattar barn i förskola, grundskola och grundsärskola. Psykologens kompetens omfattar kunskaper inom utvecklings-, inlärnings- och neuropsykologi liksom kunskap om barns och ungdomars psykiska störningar. Psykologens kompetens omfattar också kunskap om kriser och konflikter, grupp och organisationspsykologi. Psykologens uppgift i skolan är att utifrån sin kompetens arbeta för att främja barnets utveckling och förebygga psykisk ohälsa i skolan genom: [Skolpsykologens uppdrag](#)

Samspelsteam grundskola

Skolan kan ta kontakt med Samspelsteamet (SST) då den upplever att metodtaket är nått i sitt arbete med en grupp eller individ eller då den behöver stöd i en oro inför en grupps utveckling.

- Skolan upplever att den får lägga för mycket tid på fel saker.
- Skolan efterfrågar ögon utifrån för att tydligare se vad som händer, vem eller vilka det berör samt möjliga orsaker.
- Behov finns i att hitta nya sätt och vägar för att möta utmanande situationer från individ till organisationsnivå även i samspelet med hemmet och vårdnadshavare.

Skolan, personal, rektor och EHT skall vara överens om att SST:s anlitas innan vi åtar oss ett ärende. Det är alltid skolan som äger ärendet och rektor och personal är närvarande i samspelsteamets arbete samt i kontinuerlig dialog om allt som sker i det specifika ärendet.

[Samspelsteamet grundskola](#)

Familjens hus

Familjens hus är en mötesplats för barn och föräldrar i Piteå kommun. Målet är att skapa en god hälsa hos barn och ungdomar genom att ge förutsättningar för ett gott föräldraskap. Familjens hus erbjuder råd och stöd som bygger på en helhetssyn på familjen. Navet i verksamheten är öppen förskola som erbjuder pedagogiskt verksamhet för barn och föräldrar. Dessutom finns faderskapsbekräftelse samt föräldraskapsstöd både enskilt och i grupp för föräldrar med barn i åldrarna 1-19 år. Familjens hus erbjuder också seminarier kring aktuella ämnen, sång- och sagostunder, föreläsningar och tema-dagar. I Familjens hus arbetar förskollärare med nära samarbete med familjebehandlare och socialsekreterare.

Ett elevärendes gång

Oavsett orsak har skolan ett ansvar för att alla elever ges bra förutsättningar för lärande och utveckling genom en god lärandemiljö. Denna lärandemiljö ska alltid utgå från en helhetssyn på hälsa, lärande och arbetsmiljö och syfta till att eleven når målen. Det betyder bland annat att stöd och åtgärder ska finnas med som en naturlig del i lärandeprocessen och främst genomförs i den egna klassen eller gruppen. All personal inom skolan är viktiga och bidrar till elevernas hälsa. Därför har också all skolpersonal anmälningsskyldighet när det finns misstanke om att ett barn far illa. Vid misstanke ska anmälan ske skyndsamt och behöver inte följa arbetsprocessen som beskrivs nedan. Personalen har alltid möjlighet att rådfråga rektor och elevhälsteam om en anmälan bör göras.

[Ett elevärendes gång](#)

Elevhälsans kartläggning

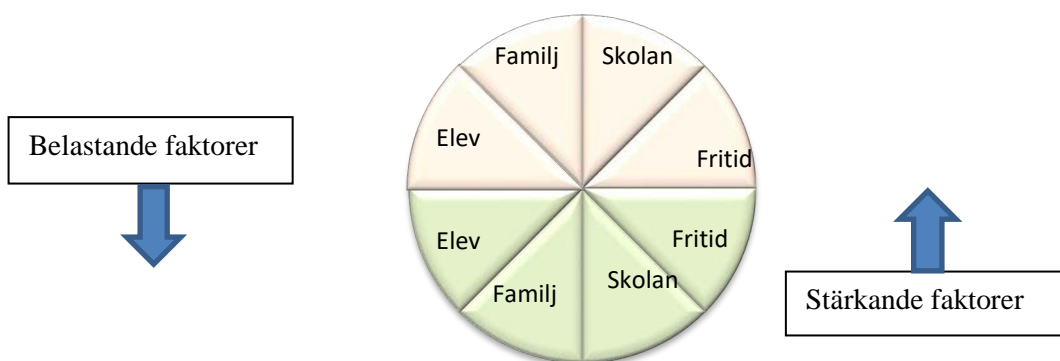
Det är sällan man kan peka ut en enskild orsak för att en elev i skolan får problem. Istället handlar det om en rad olika faktorer i barnets miljö och barnets egna förutsättningar som tillsammans samspelar för att bli hinder. För att åstadkomma verklig förändring måste skolan/elevhälsan arbeta målmedvetet, grundligt och långsiktigt. En kartläggning av barnets situation är avgörande och måste finnas som bas innan åtgärder sätts in. Annars riskerar man att sätta in resurser i onödan eller åtgärda fel saker, vilket inte ger förväntat resultat. För att arbetet ska bli systematiskt är det viktigt att följa upp och utvärdera alla insatser/åtgärder som görs.

Elevhälsans kartläggning¹ -blomman – inspirerad av dr Lars H Gustavsson

En viktig princip är att det aldrig får sättas in mer genomgripande åtgärder förrän det finns ett tydligt innehåll i alla åtta kronblad. Problemen kommer att beskrivas i de belastande faktorerna, lösningarna/åtgärderna finns i de lyftande faktorerna. Vi behöver bygga vidare på det som redan fungerar för barnet och familjen.

---

¹ Mall för Kartläggning-bloppen med medföljande anvisningar finns

Rutiner för nyanlända elever i grundskolan

När man följer länken nedan finner man en sammanställning av de dokument och det material som är framtaget för att underlätta men också skapa likvärdighet i mottagandet av nyanlända elever till grundskolan. Förutom gemensamma rutiner och definitioner finns även en processbeskrivning för nyanlända elever i grundskolan. Elever direktintegreras i förskoleklass och till och med åk 1. Från och med åk 2 och upp till åk 9 skrivs de först in i språklussen och får sin språkinträdning där, därifrån sker sedan slussningen vidare till respektive hemskola.

[Rutiner för nyanlända elever i grundskolan](#)

Mål som är gemensamma för alla grundskolor

Vi använder oss av denna matris för att få ett överskådligt arbetsmaterial som är lätt att utvärdera och validera. Samma gäller för den enskilda skolenheten. Det ger på ett enkelt sätt struktur för det systematiska elevhälsoarbetet.

MÅL	Delmål	Vem ansvarar?	Utvärdering - År 2020	Utvärdering - År 2021
Elevhälsan ska verka förebyggande och hälsofrämjande.	Varje yrkesgrupp inom elevhälsan utvärderar årligen insatserna under läsåret.	Årsvis utvärdering. Verksamhetschef med yrkesgrupperna.		
Alla barn, elever ska ges förutsättningar för en god hälsa.	Hälsosamtal ska genomföras i förskoleklass, åk 4 och åk 7.	Årsvis i utvärdering i respektive elevhälsoteam.		
Alla barn och elever upplever att de har en god lärandemiljö utifrån en helhetssyn på hälsa, lärande och arbetsmiljö.	Utveckla gemensamma rutiner kring elevhälsoarbetet.	Utvärdering. Verksamhetschef i samråd med rektorer		
Den nya elevhälsoplanen ska implementeras	Den elevhälsoplan som tas i BUN våren 2019 ska arbetas in och konsolideras.	Utvärdering. Verksamhetschef i samråd med rektorer		
Arbetet med övergångar mellan stadier och skolor	Förtydliganden och struktur för dessa finns i elevhälsoplanen (rutiner för övergångar)	Varje enskild pedagog ansvarar för att de ska följa aktuella dokument vid övergångar mellan stadier.		

Del 2 C Gymnasieskolans elevhälsoorganisation

Strömbackaskolan består av sex skolenheter och inkluderar även gymnasiesärskolan. Rektorerna har ett ledningsansvar för elevhälsans personal. Skolsköterskor och kuratorer är knutna till en rektor som också är verksamhetschef för dessa. En av skolsköterskorna på grundskolan har ett medicinskt ledningsansvar som en del i sin tjänst för både grundskola och gymnasieskola. En specialpedagog finns på varje rektorsområde, medan SYV, skolsköterskor och kuratorer griper över fler rektorsområden.

Verksamhetschef för Elevhälsovården har en samordningsfunktion för den stora elevhälsan som också innefattar SYV och specialpedagog samt skolpsykolog. På varje skolenhet finns ett elevhälsoteam som består av rektor, specialpedagog, skolsköterska och kurator. Även studie- och yrkesvägledare ingår som en del i elevhälsoteamet.

ELSA-teamen som finns på varje skolenhet träffas en gång per vecka eller varannan vecka. Varje yrkesgrupp i elevhälsoteamen har också yrkesträffar en gång per vecka för att samordna och utveckla verksamheten inom sitt yrkesområde. En gång var sjätte vecka träffas all personal i alla elevhälsoteamen tillsammans med rektorer och verksamhetschef i ”Stora Elevhälsan”. Syftet med dessa möten är att skapa samsyn och att utveckla hela Strömbackaskolans elevhälsoarbete.

Målbeskrivning Strömbackaskolan elevhälsoarbete

Utifrån den utredning som gjordes 2017 ”Elevhälsa Strömbackaskolan – hur bygger vi en väl fungerande elevhälsoorganisation” samt den utredning som gjordes i framtidsdokumentet ”Strömbacka 2025”, har förvaltningen och gymnasieskolan haft som uppdrag att arbeta vidare med de resultat och de förslag som presenterades i rapporten. Det arbetet resulterade i en organisationsförändring som innebar att de allra flesta inom elevhälsan fick förändringar i sina tjänster. Läsåret 18/19 blir därför ett läsår avsett för implementering då den nya organisationen måste få sätta sig. Förändringsarbetet är en pågående process, där man i skilda delar kommit olika långt beroende på de prioriteringar som gjorts. I redovisningen nedan görs en genomgång av de olika delmålen som haft till syfte att utveckla elevhälsoarbetet vid Strömbackaskolan. Målet är att under läsåret 19/20 ha konsoliderat den nya organisationen och att vi då åter ska kunna flytta fokus till att utveckla elevhälsoarbetet i respektive elevhälsoteam.

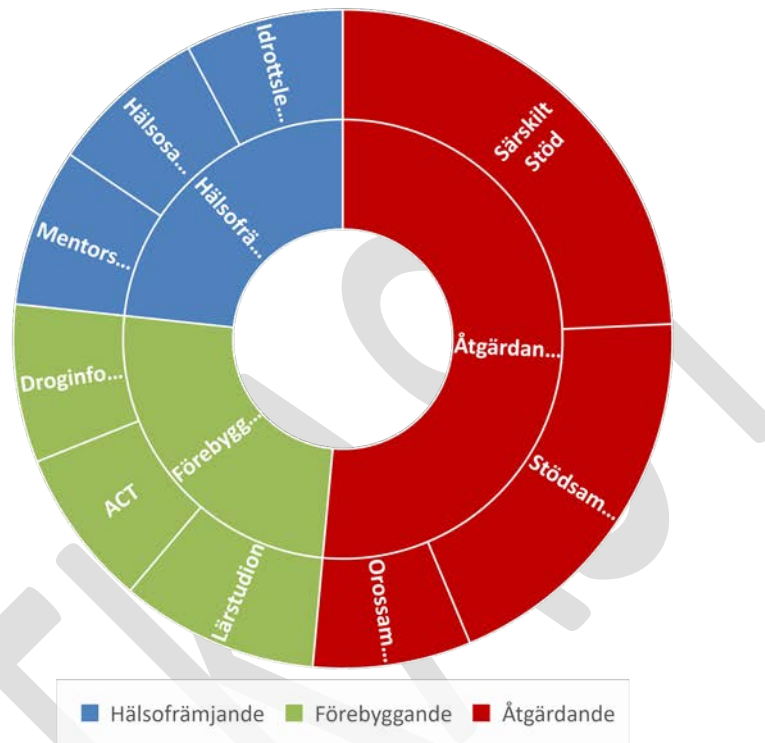

De områden som utredningen pekade på som viktig att gå vidare med var:

1. Att definiera det förebyggande och främjande arbetet

Definition av hälsofrämjande, åtgärdande och förebyggande elevhälsoarbete Strömbackaskolan

I de workshops som genomfördes i samband med utredningsarbetet arbetade vi under vårterminen 2018 med att definiera det förebyggande och främjande arbetet. I dessa workshops, framgick att elevhälsans fokus till stor del ligger på individnivå och är av åtgärdande karaktär. Frågan blev hur arbetet skulle kunna ställas om till ett mer förebyggande och främjande fokus. Vi konstaterade också att Skolsköterskor och kuratorer har tyngdpunkten i åtgärdande arbete på individnivå, dels på grund av sekretessregler och dels på grund av uppdraget de har. Det finns dock inslag som är förebyggande även hos kuratorerna; ACT (– Acceptance and commitment therapy,) en beprövad metod som har som syfte att förebygga stress och psykisk ohälsa. De har även en stor roll i Strömbackaskolans drogförebyggande arbete. Specialpedagoger och SYV:are har större möjlighet att arbeta med elevgrupper på ett förebyggande och hälsofrämjande sätt.

2. Att hitta en bra balans mellan förebyggande, främjande respektive åtgärdande elevhälsoarbete.

Under kommande läsår kommer verksamhetschef och rektorer att se över hur elevhälsoteamets arbete bedrivs för att en bra balans mellan uppgifter och yrkesgrupper finns vad gäller förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbete.

3. Att skapa samsyn och tydliggöra roller i elevhälsoteamen.

Under Stora Elevhälsans träffar läsåret 18/19 är varje yrkeskategori inbokad att presentera sitt uppdrag. Verksamhetschef och rektorer verkar löpande för att skapa samsyn och balans mellan elevhälsoteamen och yrkesgrupperna.

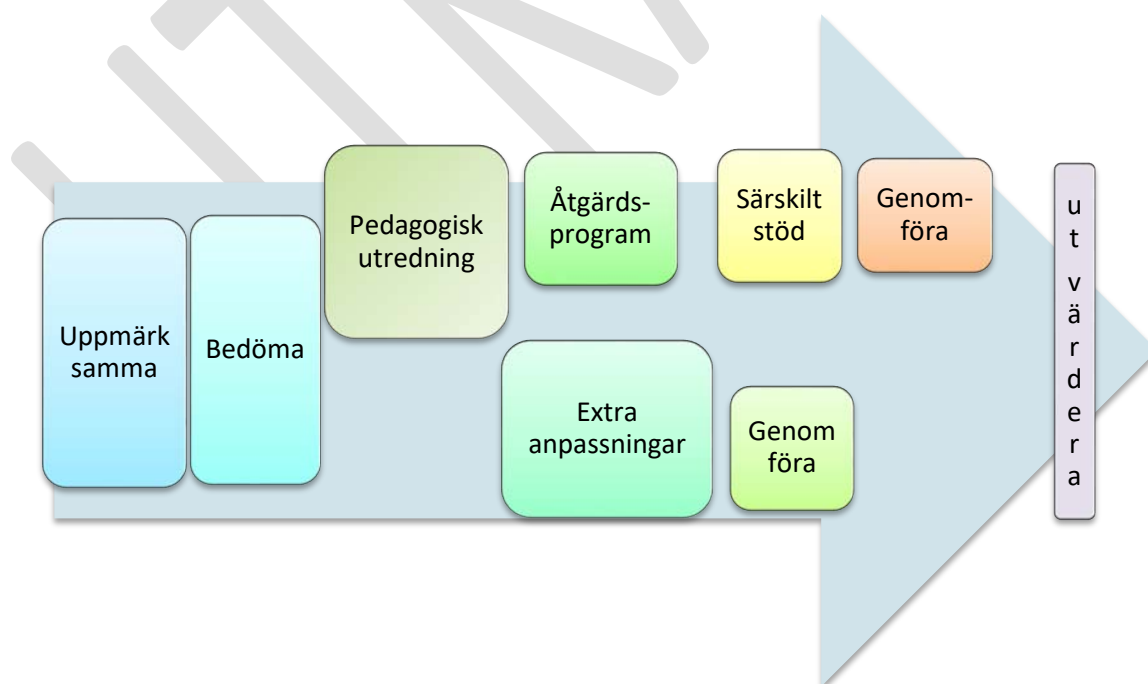
4. Att ge förslag till övergripande mål som kan ingå i det systematiska kvalitetsarbetet och som därmed kan ligga till grund för en uppföljning av elevhälsoarbetet.

Se Del 3 – Mål som är gemensamma för alla skolenheter.

5. Att upprätta gemensamma rutiner så långt det är möjligt.

En arbetsgrupp för gemensamma rutiner är tillsatt. Verksamhetschef samt en representant från varje yrkesgrupp i elevhälsan finns med. En gemensam rutin för strukturen för ELSA-träffarna är framtagen. Arbetet fortgår med översikt av fler rutiner.

Ett elevärendes gång

Ovanstående figur visar schematiskt ett elevärendes gång. Efter att lärare, elevhälsopersonal eller vårdnadshavare uppmärksammat en elevs svårigheter görs en bedömning, antingen i

klasskonferens eller i elevhälsoteamet om fortsatt utredning eller om extra anpassning behövs i klassrummen. Efter utredningen beslutar rektor om åtgärdsprogram ska skrivas eller ej. Om beslut tas att åtgärdsprogram ska skrivas inrättas särskilt stöd. Om åtgärdsprogram inte skrivs, beslutas om extra anpassningar. Åtgärdena genomförs och utvärderas. Skulle de extra anpassningarna inte ha effekt, utreds igen om särskilt stöd i ett åtgärdsprogram behövs. Den övre delen i figuren är Elevhälsoteamet alltid inblandad i men i den nedre är det i huvudsak undervisande lärare som har huvudansvaret.

Rutiner för nyanlända elever i gymnasieskolan

När man följer länken nedan finner man en sammanställning av de dokument och det material som är framtaget för att underlätta men också skapa likvärdighet i mottagandet av nyanlända elever till Strömbäckaskolan. Förutom gemensamma rutiner och definitioner finns även en processbeskrivning för nyanlända elever i gymnasieskolan.

[Rutiner för nyanlända elever i gymnasieskolan](#)

Mål som är gemensamma för alla skolenheter på gymnasieskolan: Vi använder oss av denna matris för att få ett överskådligt arbetsmaterial som är lätt att utvärdera och validera. Samma gäller för den enskilda skolenheten. Det ger på ett enkelt sätt struktur för det systematiska elevhälsoarbetet.

Delmål	Elevhälsoteamens/yrkesgruppernas bidrag för att nå målen	Vem ansvarar?	Utvärdering - År	Utvärdering - År
Elevhälsan ska verka förebyggande och hälsofrämjande.	Skapa struktur vid ELSA-träffarna för ett bättre förebyggande arbete.	Årsvis utvärdering. Verksamhetschef i samråd med rektorer		
Den nya elevhälsoorganisationen ska implementeras	Den organisation som sattes inför läsåret 18/19 ska arbetas in och konsolideras.	Årsvis utvärdering. Verksamhetschef i samråd med rektorer		
Alla barn, elever ska ges förutsättningar för en god hälsa.	Schemalägg dubbla idrottslektioner i åk 1. Hälsosamtal ska genomföras i åk1.	Årsvis utvärdering i ledningsgruppen. Elevhälsoteamen årsvis		
Alla barn och elever upplever att de har en god lärandemiljö utifrån en helhetssyn på hälsa, lärande och arbetsmiljö.	NPF-säkra skolan Utveckla gemensamma rutiner kring elevhälsoarbetet.	Specialpedagogerna Årsvis Arbetsgruppen för gemensamma rutiner		
Arbetet med övergångar mellan grundskola och gymnasium och inom gymnasiet ska utvecklas	Kvalitetssäkra rutiner utifrån ny lagstiftning.	Årsvis		